

Åke Andersson
Chefscontroller
040-675 36 37
ake.andersson@skane.se

YTTRANDE

Datum 2019-04-25
Dnr 1900075

1 (4)

Finansdepartementet

Remiss. Lite mer lika. Översyn av kostnadsutjämn- ningen för kommuner och landsting (SOU 2018:74)

Sammanfattning, Region Skåne

- anser att det är en stor brist att översynen enbart omfattar en del i den kommunalekonomiska utjämnningen; kostnadsutjämnningen
- anser att utredningens förstärkning av utjämnningens fördelningsprofil är så stor att delar av förslaget borde hanteras inom strukturbidraget, som är av regionalpolitisk karaktär
- tillstyrker utredningens förslag i hälso- och sjukvårdsmodellen om en ny kostnadsmatris, uppdateringen av beräkningarna för merkostnader i glesbygd samt att ersättningen för hiv utgår
- anser att modell för lönekostnadsutjämnning strider mot kostnadsutjämnningens grundprinciper att enbart utjämna för strukturella opåverkbara faktorer och att modellen därför bör utgå
- avstyrker förslag att införa ny komponent i lönekostnadsutjämnning avseende kompensation för bemanning i glesbygd
- finner det anmärkningsvärt att effekten för landets tredje snabbast växande region befolkningsmässigt blir att närmare 200 miljoner kronor överförs från Skåne till Stockholm i den nya modellen för utjämnning vid kraftig befolkningsförändring
- tillstyrker utredningens förslag om uppdatering av kollektivtrafikmodellen men är av den bestämda uppfattningen att

gränspendlare ska medräknas i strukturkostnaden för antalet utpendlare över kommungräns som andel av befolkningen (AndUtpen)

- vill uppmärksamma departementet på den reglering som sker i den kommunalekonomiska utjämningen med anledning av skatteavtalet mellan Sverige och Danmark
- avstår från yttrande över förslag som enbart berör primärkommunal verksamhet

Kommentarer

Allmänt

Översynen avser enbart kostnadsutjämningen. Den kommunalekonomiska utjämningen består dessutom av inkomstutjämning, strukturbidrag, regleringsavgift/bidrag och införandebidrag. Det är en brist att enbart genomlysna kostnadsutjämningen. Förslaget har en fördelningsprofil som i stora delar överensstämmer med de mer uttalat regionalpolitiska bidragen (strukturbidragen). De regioner som får störst positiva omfördelningseffekter är de som redan idag erhåller strukturbidrag men dessa behandlas inte i översynen. Om avsikten är att använda kostnadsutjämningen för att genomföra regionalpolitisk omfördelning borde denna i likhet med stora delar av inkomstutjämningen vara statligt finansierad. Mot bakgrund av att ambitionen tycks vara att öka den regionalpolitiska omfördelningen, är det vår uppfattning att staten i motsvarande grad bör finansiera delar av kostnadsutjämningen.

Hälso- och sjukvårdsmodellen

Det är bra att man kan förenkla kostnadsmatrisen utan att försämra förklaringsgraden. Det är också positivt att det är fler regioner än Skåne som kan leverera individuella kostnadsuppgifter, vilket ökar legitimiteten i systemet. Förslag att uppdatera glesbygdskomponenterna är OK men en automatisk indexering måste följas upp. Förhållanden kan snabbt ändras och en teknikutveckling mot mer distansvård (digitala vårdtjänster) kan förändra behovet de olika komponenterna som vårdcentraler, transporter etc. Den för närvarande fristående löne modellen föreslås inkluderas i delmodellen för hälso- och sjukvård, vilket kommenteras nedan.

Lönekostnadskompensation

Region Skåne har alltsedan införandet av kompensation för lönekostnader kom på tal i mitten av 00-talet haft principiella invändningar mot kompensationen. I remissvaret till betänkandet SOU 2007:61 avvisade Region Skåne förslaget att införa en lönekostnadsutjämningsfaktor i kostnadsutjämningen. Vi är fortfarande av samma åsikt. Skillnaden i lönekostnader kan inte förklaras av strukturella skäl utan beror framför allt på respektive kommuns/regions lönepolicy.

Om en region har hög andel privatanställda med hög lönenivå, låg arbetslöshet och stor andel pendlare renderar detta i högt löneindex och därmed kompensation för lönekostnader. Men ovan nämnda förhållanden ger också denna region större intäkter i form av ökat skatteunderlag och ökad skattekraft. Ska då denna ur inkomtsynpunkt gynnade region ytterligare ”belönas” med bidrag i kostnadsutjämningen?

I förslaget ingår också att införa ytterligare en ny komponent i utjämningen av lönekostnader avseende kompensation för bemanning i glesbygd. Region Skåne avstyrker förslaget, som innebär ytterligare bidrag av regionalpolitisk karaktär. Detta borde, som angivits i allmänna kommentarer ovan, hanteras i särskilt statligt finansierat bidrag utanför kostnadsutjämningen.

Befolkningsförändringar

I översynen föreslås inrättande av en ny komponent som kompenserar för merkostnader vid kraftiga förändringar i befolkning. Motivet vid befolkningsökning skulle framför allt vara ett ökat investeringsbehov. Region Skåne har inget att invända mot argumentationen ovan. Vår befolkning ökar med cirka 150 000 invånare per 10-årsperiod och våra investeringsbehov med cirka 50 miljarder kronor nästkommande 10-års period.

De ekonomiska effekterna av översynens förslag med tröskeleffekter, två procent över medel för att kvalificera sig, blir att det är enbart Stockholmsregionen som får bidrag. Stockholm ökar med 350 000 – 360 000 invånare per 10 års-period eller ca 2,5 gånger mer än Skåne. Utfallet i förslaget är att Stockholm erhåller 1 146 miljoner kronor medan Skåne får betala 189 miljoner kronor. Konstruktionen ger orimliga effekter och borde ändras så att utfallet blev mer proportionellt.

Den nuvarande modellen för kompensation för eftersläpningseffekter föreslås i översynen vara kvar oförändrad. Region Skåne instämmer i översynens ställningstagande.

Kollektivtrafik

Region Skåne har inget att erinra mot förslaget att uppdatera data och att ersätta variabeln ”andel av befolkningen som bor i tätort med mer än 11 000 invånare” med ”antal invånare i tätort”. Däremot är Region Skåne av den bestämda uppfattningen att i variabeln ”andel invånare i länet som pendlar över kommungräns” ska även gränspendlarna över Öresund inräknas. I en rapport framtagen av Öresundsinstitutet och Region Skåne ”Analys av det dansk-svenska skatteavtalet” konstateras att om Öresundspendlarna medräknas borde Skåne erhålla 135 kronor mer per invånare för utjämningsåret 2016. I andra delar av översynen, som i IFO-modellen för kommuner och i lönemodellen, har Öresundspendlarna räknats in så det finns ingen anledning att utesluta dem i kollektivtrafikmodellen.

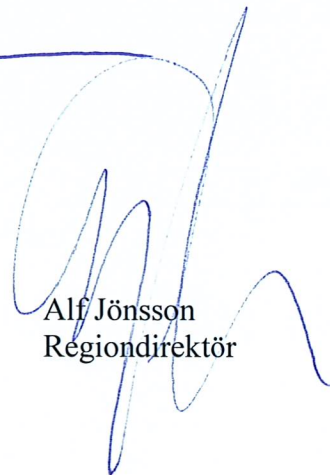
Övrigt: avräkningsbelopp i skatteavtal Sverige-Danmark

Slutligen vill Region Skåne framföra att det avräkningsbelopp, som avser kompensation för minskade skatteintäkter till följd av att pendlare mellan länderna beskattas i arbetslandet och inte i bosättningslandet, som idag förs in i det kommunala utjämnningssystemet i stället ska gå direkt till de kommuner som pendlarna bor i.

REGION SKÅNE

Carl Johan Sonesson (M)
Ordförande

Alf Jönsson
Regiondirektör